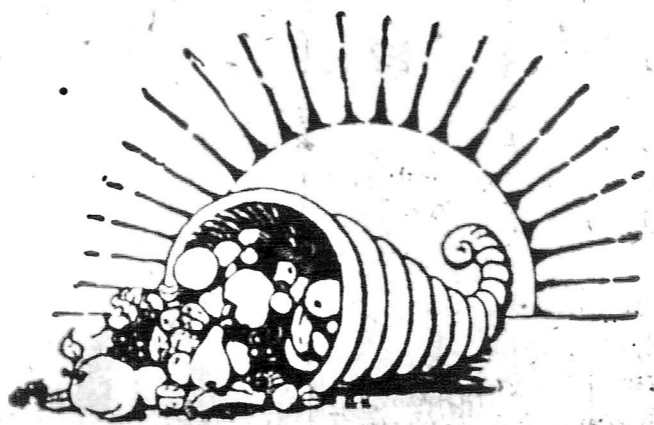

STAN POGODY.

Sroda — Zimno, powolne podnoszenie się temperatury.

NOWY

ŚWIAT

"Nowy Świat" jest piśmie poświęconem sprawom społeczno-politycznym i ekonomicznym polskim na wychodźstwie.

Published and distributed under Permit (No. 66) authorized by Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of New York, — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General

Rok (Vol.) XXIII. No. 48.

New York, N. Y., Sroda, dnia 18-go Lutego (Wednesday, February 18th) 1920.

Pojedynczy numer 2ct.

DOKUMENTY DO SPRAWY POŻYCZKI 250-CIO MILJONOWEJ, NA KTÓRĄ RZĄD POLSKI ZAWARŁ UMOWĘ Z „THE PEOPLES INDUSTRIAL TRADING CO.”

ROLA P. J. SMULSKIEGO I ORGANÓW RZĄDU RZECZYPOSPOLITEJ W STANACH ZJEDN.

MINISTER SKARBU ŻĄDAŁ ROZWIĄZANIA KONTRAKTU ZE SMULSKIM, SHUMANEM I ICH POMOCCNIKAMI.

„Kurjer Polski” z Warszawy, w numerze z dnia 17 stycznia podał dokumenty w sprawie pożyczki 250-cio milionowej, która narobiła wiele halasu, a ostatecznie pozostała do dzisiejszego dnia w zawieszaniu.

„Kurjer Polski” opatrzył dokumenty wstępem, który brzmi:

„Ogłaszamy poniżej szereg dokumentów oświetlających historię pożyczki amerykańskiej, jej punkt wyjścia i walkę przeciw niej podjętą. Oczywiście nie chodzi dziś już o spór między pp. Paderewskim i Bilińskim, jakkolwiek i pod tym względem publikacja będzie pouczająca dla tych, którzy czytają umiarkowanie. Ale dwa specjalne punkty zasługują na baczną uwagę publicznosci. Do pierwszego odnosi się ostatnia dwa z ogłoszonych dokumentów, które wskazują, jakie żywioły czuły się w pierwszym rzędzie dotknięte transakcją z 29 października r. z. Wchodzi tu w grę p. Smulski z Chicago, który jak się okazuje, negocjował poprzednią pożyczkę w Ameryce na podstawie umowy, której nie dotrzymał i p. Shuman, którego honorarium jako doradcy finansowego b. prezydenta ministrów stało się legendarnie. To punkt jeden.

Drugi dotyczy walki, podjętej przez organy rządu polskiego w Ameryce przeciw transakcji p. Bilińskiego. I tu znów wypływa nazwisko p. Shumana, którego engagement dokonane zostało — naturalnie bez wiedzy ministra skarbu przez... posła polskiego w Waszyngtonie. Związek tych wszystkich spraw jest więc dość wyraźny.

Mniej wyraźny, ale mocno prawdopodobny jest związek między tą walką a nagłą zmianą stanowiska rządu Stanów w sprawie skupywania bonów wolnościowych. Dokumenty Nr. VI i VII dowodzą, jak niezmierne życzyliw było w tej mierze pierwotne stanowisko waszyngtonskich władz amerykańskich i jak trudna do zrozumienia byłaby zmiana tego stanowiska — zakaz skupywania bonów wolnościowych — gdybyśmy nie wiedzieli, jakie czynniki ze strony polskiej brały udział w kampanii przeciw pożyczce.

W każdym razie mamy uczucie, że dokumenty poniżej oświetlają dostatecznie proszę o dymisie ks. Kazimierza Lubomirskiego”.

I.
List prezydenta ministrów p. Paderewskiego do ministra skarbu p. Bilińskiego z daty Paryż 1 października.

Kochany Ministrze! Polecam zyczliwości Pańskiej pp. John Collan O'Loughlina i Filipa Patchina, specjalnych przedstawicieli „Korporacji przemysłowo-handlowej ludów” w Stanach Zjednoczonych.

Panowie ci przedstawili mi projekt finansowy dla Polski, który mi się wydaje bardzo interesującym. Proszę Pana o łaskawe ułatwienie misji pp. O'L. i P. i poddanie ich projektu zbliżeniu, by w danym razie mógł z niego skorzystać bezwzględnie.

Dodaje, że „National City Bank” w N. Yorku zapewnia mnie o finansowej odpowiedzialności towarzystwa przemysłowego i handlowego, które ci panowie reprezentują.

Chej przyjąć i t. d.
(Nb. Podobny list wystosował pod tą samą datą p. Paderewski do p. ministra Skrzyńskiego).

II.
Kopja depeszy kablowej od Samuela McRoberts'a, wiceprezesa „National City Bank” w New Yorku do p. Paderewskiego, wysłana w odpowiedzi na orędzie wywiadowcze tego ostatniego dotyczące projektu „Korporacji przemysłowo-handlowej ludów” w New Yorku, w celu natychmiastowego (bezpośredniego) udzielenia kapitałów i kredytu finansowego dla Polski.

New York, 1 paźdz. 1919.
Pańską depeszę kablową otrzymałem. Sądze, że plan korporacji przemysłowo-handlowej ludów, jest całkowicie wykonalny, pod warunkiem, że warunki wymiany i charakter polskich obligacji są rozsądne (umiarakowane) i sprawiedliwe dla posiadaczy obligacji wolnościowych (Liberty Bonds). Polskie obligacje powinny być pięcioletnie, na siedem procent, a procenty dwuletnie powinny być odłożone na bok z dochodów polskich obligacji, w celu wymierzenia ich na obligacje wolnościowe — (Liberty bonds) al pari, lub w celu sprzedaży za gotówkę po cenie targowej obligacji wolnościowych. Należałoby przedsięwziąć pewne kroki dla ochrony (protection) polskiego kredytu przez zaopatrzenie targu dla obligacji po ich wydaniu. W tym celu proponuję, aby od pięciu do dziesięciu procent dochodu (zysku) były użyte dla celów handlowych, aby w ten sposób utrzymać targ w umiarkowanych granicach i przy niezbyt wielkich kosztach dla polskiego rządu. Fundusz ten może być administrowany przez Korporację handlową Ludów, albo przez Komitet specjalny: każda z metod ma być pod Waszą kontrolą”.

Korporacja przemysłowo-handlowa ludów jest nową organizacją utworzoną przez ludzi, należących do pierwszorzędnej klasy i o wysokich zdolnościach finansowych. Przez to Korporacja może rozporządzać bardzo rozległą podporą. Jak sądzę, mając oni zdolności, by osiągnąć rezultaty, a Pan może budować na ich uczciwości. Miara powodzenia zależy od stanowiska, jakieby zajęli Polacy tego kraju względem swych narodowych obligacji, stanowisko, co do którego doszły korzystne wiadomości do Korporacji. Jeżeli Korporacja przemysłowo-handlowa ludów przeprowadzi te operacje, ten bank jest skłonny działać jako Wasz i ich depozytariusz.

*) W kontrakcie ustanowiono termin 20-letni.
**) W kontrakcie ustanowiono 6 procent.
***) Wszystko to zostało w kontrakcie usunięte.

(Dokończenie na str. 2-ej.)

POLSKA SAMA MA ZADECYDOWAĆ O POKOJU Z BOLSZEWIKAMI.

RUMUNJA MOBILIZUJE WOJSKA PRZECIW SOWIECKIEJ ROSJI — OCZEKIWANA JEST RYCHŁA OFENSywa BOLSZEWICKA. — EMISARJUSZ BOLSZEWICKI ARESZTOWANY W LONDYNIE.

LONDYN, 17 lutego. — Andrew Bonar Law, przemawiając dzisiaj w imieniu rządu na posiedzeniu parlamentu oświadczył, że Anglja powiadomiła Polskę, i państwa bałtyckie, wraz z Finlandją, iż kwestja wojny lub pokoju z bolszewikami zależy od nich samych i jakkolwiek postąpią, to na swoją własną odpowiedzialność. Anglja żadnej odpowiedzialności na siebie nie bierze. Oświadczenie to złożył Bonar Law na skutek interpelacji czy Aljanci poczynili jakieś kroki zmierzające graniczące z Rosją państwa od zawarcia pokoju z bolszewikami.

BUKARESZT, 17 lutego. — Rząd rumuński ogłosił powszechną mobilizację z zamiarem powstrzymania ofensywy bolszewickiej. W całej Rumunji ogłoszono stan oblężenia. Zaprowadzono ostrą cenzurę prasy i zastosowano inne środki zaradcze, by nie dopuścić do ruchu radykalnego wewnątrz kraju. Dziennik bukareszteński „Adverul” pisze, że spodziewana jest ofensywa wojsk bolszewickich na Rumunję i zwraca uwagę, że rząd rumuński jest poważnie zaszachowany w swoich zamiarach przez stanowisko robotników i chłopów rumuńskich, po nieważ ideologia wojny z bolszewikami jest wśród tych ostatnich bardzo niepopularną i natrafi na czynny opór z ich strony.

General Avereacu, jeden z najlepszych wodzów Rumunji, żąda bez zastrzeżeń natychmiastowego zawarcia pokoju z sowiecką Rosją.

LONDYN, 17 lutego. — Aresztowano tu w przejeździe do Stanów Zjednoczonych agenta bolszewickiego, — przy którym znaleziono bardzo ważne dokumenty, oświetlające propagandę bolszewicką zagranicą. Dokumenty te podpisane są przez prezydenta trzeciej międzynarodówki moskiewskiej, Bucherina. W piśmie tem pod tytułem: „Do naszych towarzyszy amerykańskich” czas obecny został uznany za odpowiedni do czynu dla amerykańskiej partji komunistycznej. Przepisany program zawiera:
1) Utworzenie rządu rad robotniczych.
2) Obalenie kapitalistów i objęcie fabryk i warsztatów przez robotników.
3) Konfiskata wszystkich środków żywności wraz z całym systemem dostarczania — przez rady robotnicze.

ZŁOTO PETLURY I JEGO ADJUTANTA.

Warszawa, 21 stycznia. — W jednym z domów przy ul. Siennej w mieszkaniu narzeczonej p. Wolańskiego, adjutanta b. głównego dowódcy armji ukraińskiej Petlury, naczelnik urzędu śledczego dokonał rewizji i znalazł 10-rublowki na ogólną sumę 3.540 rb. Badana właścicielka mieszkania oświadczyła, że złoto jest własnością narzeczonego jej p. Wolańskiego. Wezwany p. W. potwierdził zeznanie narzeczonej.

Gdy złoto zabierano strapiony adjutant rzekł: „Wy zabieracie mi trochę złota, a Petlura ma 6 i pół puda”. Na skutek tego oświadczenia, naczelnik urzędu śledczego zamierzał również skonfiskować złoto u Petlury, lecz z polecenia najwyższych władz musiał tego zaniechać. Nadto, że termin dobrowolnego składania złotych monet został przedłużony do 1 lutego br., na tej zasadzie zwrócono adjutantowi skonfiskowane mu złoto.

Młoda osoba na fotografii, nazywana jest w Anglii „kobieta miliona wolt”, ponieważ przez jej ciało można przepuścić prąd elektryczny o sile 2,500,000 wolt. W jaki sposób się to dzieje, eksperci nie wiedzą, ale przypuszczają jakiś sekret, który pozwala na taki niebezpieczny eksperyment bez szkody dla danej osoby. Normalnie, wystarcza do zabicia człowieka 600 wolt.

KRWAWY RZĄDY REAKCJI NA WĘGRZECH.

WIEDEŃ, 17 lutego. — Organ socjal-demokratyczny „Naprzód” pisze Na Węgrzech panują rządy krwawego teroru reakcji, kula i szubienica mszczą się ei oprawcy za krótkotrwałe rządy komunistów.

Na Węgrzech rządzi obecnie związek reakcyjistów, składający się z 35,000 oficerów, z admirałem Horthą i ministrem wojny Friedrichem von Ezece. Organizacja ta panuje dziś w kraju i ona przeprowadziła ostatnie wybory, z tego powodu radykalnie żywioły bojkotowały je i do sejmiku wybrani zostali ei sami co wybierali. Nie nie będzie dziwnego, pisze „Naprzód” gdy sejm ten uchwali monarchję na Węgrzech.

Wojska rumuńskie mają wycofać się za osiem tygodni z ziem okupowanych na Węgrzech, poza linję demarkacyjną, ustaloną na mocy uchwały Rady Najwyższej w Paryżu.

LONDYN, 17 lutego. — Rada „wielkiej trójki” obradowała nad memorjałem prezydenta Wilsona w sprawie Adrjatyku. Odpowiedź jeszcze nie została opracowana; co do treści tej odpowiedzi, to różnie krążą wieści.

NOWA POCZTA NAPOWIETRZNA MIĘDZY NEW YORKIEM A SAN FRANCISCO.

WASZYNGTON, 17 lutego. — Podkomisja senatu do spraw pocztowych ukończyła dzisiaj obrady nad budżetem pocztowym, przyjmując jednocześnie budżet potrzebny do zorganizowania poczty napowietrznej między New Yorkiem i San Francisco.

Chałkterystyczne jest, że nazajutrz po zabraniu złota p. Wolańskie mu przyszło do mieszkania jego narzeczonej 8 uzbójczych osobników, którzy żądali oddania złota, lecz po okazaniu im kwitu, że złoto już zabrano odeszli.

Petlura w tych dniach od b. właściciela kabaretu „Aquarium”, Markowskiej kupił mieszkanie wraz z umeblowaniem za 290.000 rb. przy ulicy Al. R62 Nr. 1.

ALJANCI ZREZYGNOWALI Z ŻĄDANIA, BY NIEMCY WYDALI „PRZESTĘPCÓW WOJNY”.

BĘDA ONI SĄDZENI PRZEZ RZĄD NIEMIECKI W LIPSKU. — ALJANCI ZADOWOLALI SIĘ PRZEDŁOŻENIEM MATERJAŁÓW OSKARZAJĄCYCH.

LONDYN, 17 lutego. — Odpowiedź Ajantów na notę niemiecką z dnia 25 stycznia, zawiera poważne ustępstwa na rzecz Niemiec. Odpowiedź ta oświadcza między innymi, co następuje: „Aljanci wzięli notę niemiecką pod głęboką rozwayę i zaznaczają, że ponieważ Niemcy oświadczyli, iż nie są w stanie wypełnić zobowiązań zawartych w artykule 228 i 230 traktatu pokojowego, wobec czego Aljanci zgadzają się na wniosek Niemiec by osoby te były procesowane w obrębie państwa niemieckiego, a mianowicie w Lipsku. Proces ten winien rozpocząć się natychmiast i na proces ten nie mogą mieć żadnego wpływu dawne postanowienia niemieckich władz wojskowych lub sądów cywilnych.

Dochodzenia karne, które mają być na tych podstawach bezwzględnie przez rząd niemiecki rozpoczęte, da się pogodzić z artykułem 228 traktatu pokojowego. W myśl brzmienia treści i ducha tegoż traktatu, Aljanci nie będą się wtrącać w żadnej formie do dochodzeń karnych i wyroku, które przekazywać rządowi niemieckiemu i robią go za powyższe odpowiedzialnym. Aljanci zatrzymują sobie prawo uznania wyroków i orzeczenia tej całej kwestji po myśli honorowego załatwienia. Aljanci pragną wiedzieć, czy rząd niemiecki, który odmówił wydania „przestępców wojny” dowodząc, że nie jest w stanie ich aresztować i odstawić aljantom, czy będzie z całą stanowczością chciał przeprowadzić kwestję tego sądu i siebie. Równocześnie Aljanci postanawiają w interesie prawa i sprawiedliwości powołać komisję międzynarodową do zebrania materiałów oskarżających, która materiały te przedłoży Niemcom”.

LIGA NARODÓW MA UPORZĄDKOWAĆ KWESTIJE WALUTY.

DANJA ZATRZYMAŁA DOWÓZ TŁUSZCZÓW ZE STANÓW ZJEDNOCZONYCH.

PARYŻ, 17 lutego. — Francuski minister finansów, Francois Marsal, oświadczył do reprezentanta „Petit Parisien”, że Liga Narodów zawiera w sobie elementy potrzebne do uregulowania sprawy międzynarodowej waluty.

KOPENHAGA, 17 lutego. — Kola handlowe ogłosiły, że duńscy importerzy uchwalili zatrzymać import tłuśców ze Stanów Zjednoczonych.

SZWECJA OTRZYMA CZERWONY RZĄD.

SZTOKHOLM, 16 lutego. — W kołach rządowych slychać, że obecny gabinet ministrów ma ustąpić. Na jego miejsce ma być powołany gabinet socjalistyczny, w którym obecny minister finansów, Thorson, ma być premierem, a były minister finansów, Branting, ministrem spraw wewnętrznych. Byłoby to zupełnie socjalistyczny rząd.

DARDANELLE BĘDA UMIEJDZY NARODOWIONE.

LONDYN, 17 lutego. — Rada Najwyższa „wielkiej trójki” obradowała dzisiaj nad kwestją turecką w konkluzji postanowiono, że sultan zatrzyma władzę nad Konstantynopolem, a Dardanele oddane zostaną pod kontrolę międzynarodową.

POLSKA OSAMOTNIONA W POLITYCE ZAGRANICZNEJ.

Pokój bolszewików z Estonją, ostrzeżeniem dla Polski.

SFERY WOJSKOWE WOLĄ WOJNĘ, JAK NIEPEWNY POKÓJ.

WARSZAWA, 17 lutego. — Korespondent „World” donosi, że Polska czuje się obrażoną za nastawanie Aljantów, a głównie Anglji, by zawarła pokój z bolszewikami. Ju przed dziesięcioma dniami politycy polscy dobrze wiedzieli o planach Lloyd George'a, lecz liczyli jeszcze na silną opozycję w Anglji, tymczasem nadzieje zawiodły, opinja publiczna w Anglji stanęła za Lloyd George'm. Gdy Asquith w mowie swej, wypowiedzianej w Londynie oświadczył, że Polska i państwa bałtyckie powinny być zmuszone do zawarcia pokoju, wówczas stało się zupełnie jasnym, że Polska w swej polityce zagranicznej może liczyć tylko na własne siły.

„Gazeta Poranna”, popierająca ideologję Piłsudskiego, pisze, że charakterystycznym jest to wtrącanie się Aljantów i zmuszanie Polski wraz z państwami bałtyckimi do zawarcia pokoju z bolszewikami. Polska odzuwa to chytne wtrącanie się, które osłabia jej pozycję w przedmiun bolszewickiej ofensywy.

Dowodzi to wyraźnie o konieczności poprowadzenia przez Polskę i państwa bałtyckie samodzielnej polityki i oparcia się na własnych siłach.

Wiadomem jest, że Naczelnik Piłsudski, popularność którego coraz bardziej rośnie, uważa, że nie jest tak źle jeszcze, choć Polska wie, iż może liczyć jedynie tylko na siebie. Wśród armji polskiej rozszerza się przekonanie, że lepsza jest wojna, jak niepewny pokój. Na ideologję tę podziałał przykład Estonji, która zawarła pokój z bolszewikami. Jak tylko powój został podpisany, paskarzy pustoszą cały kraj, sprzedając i odwożąc wszystko do Rosji. — Ceny na wszystkie produkty w Polsce poszły i tak już w górę, potęgując szaloną drożyznę, dlatego też wojsko woli wojnę, by wywalczyć odpowiedni pokój, aniżeli wydać kraj na łup paskarzy.

„Gazeta Poranna” pisze dalej: Jeżeli Polska uzna za właściwe zawrzeć pokój z bolszewikami, to tylko na takich warunkach, które dadzą gwarancję, że bolszewicy dotrzymają traktatu pokojowego. A więc: bolszewicy zarządzą demobilizację swojej armji, wojska polskie obsadzą przyczółki mostowe na Dnieprze i Dźwinie. Pewnem jest, że po pierwsze, bolszewicy zaakceptują wszystkie postanowienia przez Polskę warunki, lecz żadnego nie dotrzymają. Drugie, że pokój z bolszewikami nie naprawi sytuacji ekonomicznej Polski, lecz jeszcze ją pogorszy. Trzecie, my nie możemy wierzyć bolszewikom iż zaprzestana swojej agitacji w Polsce. Będą oni próbowali w zacięty i okrutny sposób zrujnować Polskę z zewnątrz, jak rujnują dzisiaj Estonję, z którą zawarli pokój.

Tyle „Gazeta Poranna”, poza nią wszystkie pisma warszawskie polemizują na temat pokojowy. Rząd polski nie ogłosił dotąd żadnych propozycji pokojowych i niektóre pisma polskie w St. Zj. wprowadzają w błąd ogół czytelników pisząc, że Polska przedłożyła warunki pokojowe bolszewikom, żądając przyczółków Witebska i Orszy, gdy naprzykład w Witebsku niema żadnego przyczółka. To są warunki kapitulacji i na takie warunki bolszewicy nigdy się nie zgodzą.

PREZ. WILSON POKRZYŻOWAŁ PLANY „WIELKIEJ TRÓJKI” CO DO WYBRZEŻY ADRJATYKU.

PARYŻ, 16 lutego. — „Temps” donosi, że ambasador amerykański, Hugh C. Wallace, przedłożył w paryskim ministerjum spraw zagranicznych memorjał prezydenta Wilsona, w którym prez. Wilson oświadcza, że nie zgadza się na sposób rozwiązania kwestji Adrjatyku, przedłożony przez Lloyd George'a.

Memorjał tej samej treści przedłożony został w angielskim ministerjum spraw zagranicznych w Londynie. Dalej, memorjał ten mówi, iż jeżeli Stany Zjednoczone nie będą reprezentowane przy rozwiązaniu kwestji Adrjatyku, to zupełnie usuną się od rozstrzygnięcia wszystkich innych spraw europejskich.

NOWY ŚWIAT

Owned and published daily by the Polish Daily "Nowy Swiat" Inc. W. Kocapewicz, Pres. W. Blazewicz, Editor.

Subscription Rates: (Outside of New York City) One Year \$4.50 Six Months \$2.50 Three Months \$1.25 New York City: Annually \$7.00 Semi-annually \$3.50 Quarterly \$1.75

Office: 424 E. 9th St., New York, N. Y. Tel. Orchard 2878.

Z CHWILI

Przeglądając już, jak minister skarbu Grabski, przystąpił do oszacowania 100 koron wart jest obecnie 70 marek. Sejm projekt pana Grabskiego zatwierdził. Ponieważ kwestja ta jest ważna, podajemy poniżej opinie w tej sprawie jednego z wybitnych finansistów warszawskich, którą można uważać za opinie wszystkich postępowych żywiołów w Polsce.

Sejm zdecydował. Sprawa skończona! Ale Sejm zdecydował tylko, jak ma być osonek korony do marki, zgola nie posunawszy naprzód samej istoty kwestji walutowej... Zatemowim jeden fragment w sposób, o którym doprawdy, żaden ekonomista i finansista nie powie, że udowodniono, że odpowiadająca jakimś matematycznemu obrachunkowi, lub ściśle w mierzonemu, aktywność sprawiedliwosci. Nie znaczy to również, aby przeciwnicy tej relacji mogli oprzeć się na dowodach niezłomnych, że to czego żądali, zgodzono się z zasadami matematyki, lub ściśle poczucia prawnego. Jedna i druga strona szukała wyjścia z zamętu i wskazywała sposoby, oparto na faktu, że łącząc z poglądami M. Topolski, wychodziliśmy z założenia, że w takich sprawach rozstrzygnąć powinien instykt tych, którzy mieli poczucie pokrzywdzenia i którzy czuli się za zadoleni, gdyby uwzględniono ich interes z odpowiednią zyczliwością i ze zrozumieniem tego, iż w każdym razie dzielnica Malopolski została najdotkliwiej poszwankowana przez los wojny. Lecz stało się. Sprawa skończona...

P. Minister skarbu odniósł zwycięstwo. Niechaj jednak nie ludzi się, że są to wawrzyny, na których społeczeństwo korzysta z zakreślonego regulowania waluty. Zwycięstwa odnosił wszyscy nasi ministrowie skarbu w swoich pierwszych wystąpieniach w Sejmie. W tej mierze większość sejmowa okazała niezwykłe zaufanie do wciąż zmieniających się ministrów i do wciąż zmieniających się programów i haseł. P. Englichowi na pierwsze jego skinięcie, uchwalono stałoplane walut i przysługę pożyczki. P. Kampińskiemu na pierwszy jego wniosek, dowodzący wspólnego dyktanda, uchwalono cofnięcie stempowania i pożyczki, nadzieję zatwierdzonego improwizacji sekretów papierowych. Pan Bilinski otrzymał był znów od Sejmowi pełną władzę, kiedy przekroczył ponownie swego poprzednika. I oto nowy sukces stał się udziałem p. Grabskiego. Na linii tych sukcesów marka staczała się w przepaść, a i w tej chwili nad jej losami zawisł złowrogi znak zapowiedzi. Nie można bowiem ludzi się tem, że w ciągu paru dni kursy marki cokolwiek się poprawiły. Nie był to rezultat umiejętniejszej polityki skarbowej p. Grabskiego, lecz naturalny skutek likwidowania swoich zasobów w markach ze strony ludności polskiej na terytorjach, które z pod rządów nie polskich przeszły pod panowanie polskie. I przejawilo się też osobliwe zjawisko, że kurs marki polskiej w gotówkowej podnosił się, a

JAKI PAN, TAKI KRAM

Na innym miejscu podajemy szereg dokumentów w sprawie oświadczonej pożyczki amerykańskiej, która na mocy kontraktu zawartego 27 października 1919 roku z rządem Rzeczypospolitej, miała przeprowadzić w Stanach Zjednoczonych korporacja „The Peoples Industrial Trading” na sumę 250 milionów dolarów.

Pożyczka, jak wiadomo, miała być uskuteczniiona za pomocą zamiany bondów pożyczek Stanów Zjednoczonych na obligacje Rzeczypospolitej Polskiej. Szczegóły podane są w odnośnych dokumentach, a zatym osobno poruszać ich nie ma potrzeby. Chodzi nam o rzecz inną, a mianowicie o rolę jaką wobec pożyczki odegrał p. Jan Smulski, prezes Wydziału Narodowego i poseł p. K. Lubomirski. Swojego czasu pisaliśmy na ten temat obszernie, zaznaczając, że cała afera pożyczkowa od początku do końca tak wygląda, jakby komisiarzy zależało na tym, aby Polska pieniądze w Ameryce nie dostała. Wyraziliśmy ubolewanie, że do walki p. Smulskiego przeciw pożyczce 250-cio milionowej, przyłączył się reprezentant rządu polskiego i dał się wciągnąć w robotę wprost ubliżającą i szkodliwą dla powagi rządu Rzeczypospolitej.

Dokumenty, które przytaczamy, potwierdzają stanowisko jakie zajęliśmy w sprawie pożyczki i dodatkowo wyjaśniają nam kilka szczegółów, które dotychczas były do pewnego stopnia tajemnicą. Przedewszystkiem widzimy teraz jasno i bez żadnej wątpliwości, że wystąpienie prasy Wydziału Narodowego, i organizacji katolickich, oparte było na fałszywych, a ważnych punktach. Pisał o tem „Dziennik Chicagoski” nie sprzyjający p. Smulskiemu, ale ograńdkiem tylko, twierdząc, że: „wie więcej, ale nie powie”. Co „Dziennik Chicagoski” wiedział, to dzisiaj mniejsza, bo jak się okazuje z dokumentu IX-go, kontrakt ze Smulskim, zawarty przez rząd Polski w sprawie pożyczki stumilionowej, został zerwany. Zerwał go rząd polski, dlatego, że p. Smulski zobowiązania nie dotrzymał.

P. Prezes Wydziału Narodowego jednak powiedział sobie: jeżeli ja nie zrobiłem, to i innym nie wolno. Rozpoczął się niezwykle ciekawy epizod patriotycznej działalności p. Smulskiego, który razem z majorem Shumanem pobierającym 14.000 dolarów rocznej pensji i posem p. K. Lubomirskim, zaatakowali pożyczkę, zaakceptowaną i zatwierdzoną przez byłego ministra skarbu Bilinskiego, inaczej mówiąc przez rząd polski. P. Smulski oświadczył publicznie w prasie, że rząd Stanów Zjednoczonych na przeprowadzenie pożyczki nie pozwoli. Wobec tego, że druga strona mileżała, trzeba było w oświadczenie to uwierzyć. Tymczasem z dokumentu VII. widzimy, że rząd w Waszyngtonie nie miał nic przeciwko zamianie bondów amerykańskich na obligacje polskie i godził się na wszelkie ułatwienia.

Dlaczego p. Smulski kłamał? Dlaczego nie sprostowała tego fałszu zainteresowana korporacja „The Peoples”? Z ramienia poselstwa zwołani zostali przedstawiciele prasy do Pittsburga. Tam kwestję postawiono w ten sposób, że nie można nie mówić i pisać na temat pożyczki, dopóki poselstwo nie pozwoli. Od tego czasu upłynęło ładnych kilka tygodni, a o losach pożyczki ani słowa. Jakby umarła i pogrzebana została na wieki...

P. Smulski pojechał do Warszawy, aby reputację swoją jako wielkiego finansisty poprawić, a najwidoczniej sprawa pożyczki zależała jest od rezultatów misji p. prezesa W. N. Jeżeli chodziło o ubicie pożyczki, zostało to dokonane. Dzisiaj, będzie bardzo trudno zyskać zaufanie wychodząca od jakiegokolwiek tego rodzaju akcji. Z dokumentów wnioskujemy, że w Warszawie, winę za niepowodzenie pożyczki przypisują Smulskiemu, Shumanowi i posłowi p. K. Lubomirskiemu. Czytamy, że żądano dymisji tych, co przeciw umowie rządowej powstali, to znaczy i p. K. Lubomirskiego. Ale my powiedzieliśmy inaczej. Że tutaj na wychodźstwie, (nie biorąc pod uwagę, czy pożyczka 250-cio milionowa była wygodną, czy nie, dla Polski), popełniono malutkie warcholstwo wobec rządu polskiego — to fakt niezaprzeczony.

Wglądając jednak w rzecz całą głębiej, musimy przyznać, że największa wina spada na rząd polski, a głównie na byłego premiera p. Paderewskiego. Zastanówmy się dobrze nad treścią dokumentów, a niezawodnie przyjdzie nam do takiego przekonania. Pan Paderewski dał najpierw monopol finansowy na wychodźstwo p. Smulskiemu. Później poparł drugi monopol, nie cofając pierwszego. Zrobił to dopiero minister skarbu wreszcie zrywając konsekwentnie kontrakt z p. Smulskim. Rezultat takiego prawdziwego bezholowia okazał się całkiem już komieczny. Wybraniec p. Paderewskiego p. Shuman i „najbardziej zasłużony” dla sprawy ministra p. Smulski, łącznie z p. K. Lubomirskim protestując przeciw pożyczce, zaprotestowali tym samym nie tylko przeciw p. Bilinskiemu, ALE I P. PADEREWSKIEMU. Czy to nie prawdziwa tragi-komedia? A znakomicie w danym wypadku, da się zastosować stare a mądre przysłowie: „Jaki pan, taki kram”.

Dokumenty do sprawy pożyczki 250-miljonowej, na którą rząd polski zawarł umowę z „The Peoples Industrial Trading Co.”

Wobec tego i wobec dodatkowych, następnie otrzymanych informacji, które zgodnie przedstawiają tych panów nie tylko jako ludzi zasługujących na osobiste zaufanie, lecz także jako reprezentantów bardzo poważnej sfery finansowych Ameryki Północnej, Ministerjum Spraw Zagranicznych doszło do wniosku, iż nie stoi na przeszkodzie do podjęcia z nimi rokowań.

Podczas mojego pobytu w Paryżu, nadszedł tu do mnie telegram od p. Lansinga, donoszący, że John Cotton O'Laughlin oraz p. Philip H. Patchin są w drodze do Warszawy, w sprawie domniemych interesów amerykańskich celem przedstawienia rządowi polskiemu pewnych propozycji charakteru finansowego. P. Lansing polecił mi poczynić tym panom wszelkie możliwe ułatwienia w złożeniu tych propozycji rządowi polskiemu. Dla informacji Pana dodaje, że p. O'Laughlin był podsekretarzem stanu w zarządzie prezydenta Roosevelta, i że przez pewien czas miał styczność z bardzo poważnymi interesami finansowymi.

P. Patchin zajmował dwukrotnie ważne stanowiska w departamencie stanu i do niedawna był sekretarzem wykonawczym amerykańskiej misji pokojowej w Paryżu. Ze stanowiska tego obecnie ustąpił, celem powrócenia do interesów prywatnych. Ani p. O'Laughlin ani p. Patchin nie prosili mnie o pomoc urzędową, ale sądziłem, że przydadzą się Panu te wiadomości, wraz z tym, gdyby Pan otrzymał zapytanie z innego wydziału rządu. P. Paderewski napisał, zdaje mi się, obszernie do ministra skarbu, w sprawie tej.

List p. ministra Skrzyńskiego do ministra skarbu p. Bilinskiego z dnia 4 października 1919. Wiele Szanowny Panie Ministrze! Paupowie J. C. O'Laughlin i P. H. Patchin, których przybycie do Polski zapowiedziane było przez p. Lansinga, pragną zgłosić się do Pana Ministra w sprawie operacji finansowej, mającej zapewnić Polsce znaczny pożyczkę w gotówkę. Panowie ci przedstawia listy od Pana Prezydenta Paderewskiego i są polecani przez p. sz. amerykańskiego p. Gibsona.

Zaznaczyć należy, że p. O'Laughlin był podsekretarzem stanu za rządu prezydenta Roosevelta, zaś p. Patchin, który dwukrotnie zajmował w departamencie stanu wysokie stanowiska, był do niedawna sekretarzem wykonawczym amerykańskiej misji pokojowej w Paryżu. Upraszam Pana Ministra o zawiadomienie mnie, kiedy ci panowie mogoby być przez siebie przyjęci.

List p. Skrzyńskiego do ministra skarbu p. Bilinskiego z 20 października 1919. Panie Ministrze! Na zapytanie o opinie Ministerjum Spraw Zagranicznych, dotycząca pp. J. C. O'Laughlin i P. H. Patchin, którzy wystąpili z propozycją pośredniczenia, pomiędzy Polskim Ministerjum Skarbu a grupą finansistów amerykańskich w sprawie zaciągnięcia przez Polskę pożyczki państwowej, mam zaszczyt komunikować co następuje: P. J. C. O'Laughlin sprawował funkcje drugiego podsekretarza stanu w „Department of State” i j. w. Ministerjum Spraw Zagranicznych. Stanowisko Zjednoczonych, za prezydentury p. Roosevelta, z którym go jak najlepsze łączyły stosunki. P. O'Laughlin jest jednym z pięćdziesięciu członków znanego zrzeszenia publicystów w Waszyngtonie, które przyjmuje do swego grona jedynie ludzi wyróżniających się wybitnie zarówno pod względem umysłowym jak etycznym.

P. K. H. Patchin był do ostatnich czasów pierwszym sekretarzem delegacji Stanów Zjednoczonych na konferencję pokojową i stanowisko to opuścił po podpisaniu wersalskiego traktatu. Obydwaj ci panowie przedstawili listy polecające od pana Prezydenta Paderewskiego, pozatem zaś mają jak najlepsze rekomendacje od lutejszego posła Stanów Zjednoczonych, p. H. Gibsona.

liśny przed kilku dniami, że w forach bankowych nowojorskich, przewidywany jest dalszy spadek. Polska nie idzie ani na lewo, ani na prawo, lecz prosto... — postępnął w ostatniej swej mowie, przed Sejmem p. Paderewski. „Bądźmy cierpliwi...”

Wobec tego i wobec dodatkowych, następnie otrzymanych informacji, które zgodnie przedstawiają tych panów nie tylko jako ludzi zasługujących na osobiste zaufanie, lecz także jako reprezentantów bardzo poważnej sfery finansowych Ameryki Północnej, Ministerjum Spraw Zagranicznych doszło do wniosku, iż nie stoi na przeszkodzie do podjęcia z nimi rokowań. Mam zaszczyt przesłać przy niniejszym memorandum, zawierające informacje, w sprawie pierwszych czterech misji rządowej pożyczki, wolnościowej w St. Zjednoczonych. Pozwalam sobie przy tej sposobności przesłać wyrazy głębokiego szacunku dla Waszej Eksceleencji. Hugh Gibson.

Łład polski zobowiązuje się do dania Bankowi zlecenia, aby Bank wypłacił Związkiowi pięć procent od nominalnej wartości wszystkich obligacji rządu polskiego, wymienionych przez Związek na bony rządu amerykańskiego, lub też sprzeżanych za gotówkę.

Wyjątek z pisma ministra skarbu po podpisaniu umowy o pożyczkę. Do Ministerjum Spraw Zagranicznych w miejsce. — Ponieważ ponadto żaden punkt umowy z p. Smulskim, która przy mniejszej dla wiadomości Ministerjum Spraw Zagranicznych załączam, nie został wykonany, przeto Ministerstwo Skarbu czuje się uprawnionem do oświadczenia, iż umowa ta nie doszła do skutku, czego zażadość uczynić warunkowi zawartemu w art. 11 umowy wzmiąpankowej na pożyczkę niniejszą, zawartej między rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Związkiem „The Peoples Industrial Trading Corporation of the United States”. Ministerstwo Skarbu prosi niniejszym Ministerstwo Spraw Zagranicznych o oświadczenie w drodze dyplomatycznej przez poselstwo polskie w Waszyngtonie panu J. Smulskiemu w Chicago, używając do tego połączenia telegraficznego, iż rząd polski uznawanie niniejszym wszelkie prawa, jakie mu w swoim czasie zawarta pomiędzy nim a Delegacją Ministerstwa Skarbu w Paryżu umowa nadała.

Wyjątek pisma ministra skarbu po podpisaniu umowy o pożyczkę. Do Pana Prezydenta Ministrów I. J. Paderewskiego w Warszawie, Zamek. — Wobec powyższego postanowienia punktu 9 umowy, śmiem prosić Pana Prezydenta o łaskawe zarządzanie rozwiązaniem kontraktu zawartego w dn. 8 lipca r.b. w imieniu Pana Prezydenta przez ks. Kazimierza Lubomirskiego, pragną zgłosić się do Pana Ministra w sprawie operacji finansowej, mającej zapewnić Polsce znaczny pożyczkę w gotówkę. Panowie ci przedstawia listy od Pana Prezydenta Paderewskiego i są polecani przez p. sz. amerykańskiego p. Gibsona.

Wobec powyższego postanowienia punktu 9 umowy, śmiem prosić Pana Prezydenta o łaskawe zarządzanie rozwiązaniem kontraktu zawartego w dn. 8 lipca r.b. w imieniu Pana Prezydenta przez ks. Kazimierza Lubomirskiego, pragną zgłosić się do Pana Ministra w sprawie operacji finansowej, mającej zapewnić Polsce znaczny pożyczkę w gotówkę. Panowie ci przedstawia listy od Pana Prezydenta Paderewskiego i są polecani przez p. sz. amerykańskiego p. Gibsona.

Wobec powyższego postanowienia punktu 9 umowy, śmiem prosić Pana Prezydenta o łaskawe zarządzanie rozwiązaniem kontraktu zawartego w dn. 8 lipca r.b. w imieniu Pana Prezydenta przez ks. Kazimierza Lubomirskiego, pragną zgłosić się do Pana Ministra w sprawie operacji finansowej, mającej zapewnić Polsce znaczny pożyczkę w gotówkę. Panowie ci przedstawia listy od Pana Prezydenta Paderewskiego i są polecani przez p. sz. amerykańskiego p. Gibsona.

Wobec powyższego postanowienia punktu 9 umowy, śmiem prosić Pana Prezydenta o łaskawe zarządzanie rozwiązaniem kontraktu zawartego w dn. 8 lipca r.b. w imieniu Pana Prezydenta przez ks. Kazimierza Lubomirskiego, pragną zgłosić się do Pana Ministra w sprawie operacji finansowej, mającej zapewnić Polsce znaczny pożyczkę w gotówkę. Panowie ci przedstawia listy od Pana Prezydenta Paderewskiego i są polecani przez p. sz. amerykańskiego p. Gibsona.

DOKRAJU! SZYFKARTY: Do Gdanska \$117.— Okret „Oscar II” odchodzi 21 lutego, a „Mexico” 23 lutego wprost do Gdanska. Szyfkarta na okret „Mexico” kosztuje tylko \$110. Do Hamburga 100. — Okret „Saxonia” odchodzi 21 lutego, a „Mongolia” 25 lutego. Do Rotterdamu \$85—Okret „New Amsterdam” odchodzi 21 lutego. Do Antwerpen \$65.—Okret „Lapland” odchodzi 25 lutego. — Przynajmniej zadatki na w rezerwowanie miejsc. Posyłamy pieniądze do kraju po najniższym kursie i z ZUPELNĄ GWARANCYĄ. MORRIS ENGEL POLSKI DOM BANKOWY 129 Greenwich Street, New York, N. Y.

Czy masz Paszport? Sprzedajemy Szyfkarty po cenach kompanicznych, na wszystkie linie okretowe. Aplikacje na paszporty wyrahiamy bezpłatnie. WYŚLAMY PIENIĄDZE po dziennym kursie do POLSKIEJ POCTOWEJ KASY OSZCZEDNOŚCI, tudzież do osób prywatnych. Dotarczamy własnoręcznie podpisy PRZYJMujemy PIENIĄDZE na książeczki procentowe i placimy 4 procent od sta. Wszelkie informacje udzielamy bezpłatnie.

STANDARD BANK Dawniej BANK LEDERERA AVE. B. ROG. 4 UL. NEW YORK

WIELE LUDZI SKARZY SIE NA OGOLNE OSLABIENIE, NIE ZNAJAC PRZYCZYNY TEGO, KTORA JEST BARDZO POJEDYNCZA. Tutaj dajemy krótkie wyjaśnienie tym, których ta rzecz interesuje. Komórki różnych organów ciała zawierają fosfor, a gdy fosfor zostanie wyczerpany, a nowy do organów względnie do komórek się nie dostaje, wtedy następuje ogólne osłabienie. Zawarty w komórkach fosfor wydziela się jako kwas fosforowy a wydzielony fosfor z muszkułow, nerwów, mózgu, kości, stopy, pociworowego musi być uzupełniony, i to w ten sposób, żeby dostał się do wszystkich organów. PARTOGLORY zawiera fosfor w stanie rozpuszczonym, tak, że łatwo przechodzi do organów ludzkich. Kto przyjmuje PARTOGLORY, wypelnia gąrate fosforu. PARTOGLORY zawiera nie tylko fosfor, ale także i inne takie składniki, których potrzebuja nerwy, tworzące krew organy i kości. PARTOGLORY wzmacnia osoby z osłabionymi nerwami, polepsza ich apetyt i trawienie. Przez PARTOGLORY wraca w zupełności siła i cheć do życia.

Cena za PARTOGLORY jest 5 dol. za pięć flaszek, a za jedną flaszke 1 dol. 25 ct. w APTECE PARTOSA, 160 Second Ave. New York, N. Y.

DR. KAUFMAN żyjący od 20 lat pomiędzy Poloją, mąż, kto podległy, Specjalista Polski w leczeniu zastarzałych chorób Moczczaj i Kobię, jako to. KATAR ZOLADKA, PLUC I BRONCHITIS, ciężkie REUMATYZMU, ból serca, krzyżów, zawrót głowy, NERWOWOSC, nieczystość krwi, zapalenie nerek i pęcherza, HEMOROIDY, leczy bez bólu i bólesci. Przyjdźcie do DR. KAUFMANA ze wszystkimi chorobami, Wy którzy nie wyleczeni przez innych lekarzy. DR. KAUFMAN, Specjalista Wszystkich Kobiecich Chorób i AKUZER leczy tych tylko, których osobiście bada i leczy swą własną medycyną nie przez Pocztę. DR. KAUFMAN, 111 E. 7th St., NEW YORK. (Obok Kościoła Polskiego, w Stambrowa B. M.) Godziny ofisowe codziennie od 9 rano do 9 wieczór — w niedziele od 9 rano do 2 po południu. — Telefon: Orchard 6362.

RATUJJCIE WASZE ŻYCIĘ

STOIMY WOBEC WAŻNEGO ZADANIA, JAK ZABEZPIECZYĆ SIĘ OD HISZPAŃSKIEJ INFLUENZY, KTÓRA GRASUJE WŚRÓD NAS I PORYWA LICZNE OFIARY.

Wydział Zdrowia zaleca rozmaite środki w celu zabezpieczenia się przed tą straszną chorobą, a jednym z nich jest uważać na żołądek i uniknąć zatwardzenia.

KALWARYJSKIE
U. S. Patent Office
Trade-Mark Registered
WINO LECZNICZE

Jest wypróbowanym i najlepszym środkiem przeciw zatwardzeniu. — Przebiegnięciem ma leczyć za 24 godzin. Wydalając z ciała trujące składniki, daje wam czysty żołądek, czystą krew, dobry apetyt, spokojny sen; jednym słowem reguluje i wzmacnia cały system, chroniąc was od tej strasnej choroby. Miej zawsze pod ręką KALWARYJSKIE WINO LECZNICZE, które jakby wierny stróż czuwa nad zdrowiem Twoim i Twej rodziny.

Pamiętaj, że zwracamy każdy cent temu, kto udowodni, że KALWARYJSKIE WINO LECZNICZE nie jest takim, jak piszemy. Cena butelki \$1.50 i 6 centów Podatku. Do nabycia we wszystkich aptekach, — u naszych agentów lub wprost od fabrykantów.

D. WRÓBLEWSKI & CO.
196 East 4th St. (N. S.) New York, N. Y.

BOLESŁAW PRUS (Aleksander Głowacki). FARAON CZYLI WALKA DUCHOWIEŃSTWA O WŁADZĘ. POWIEŚĆ

(Ciąg dalszy.)
— Kiedy się to stało?
— Dziś po północy. Zaraz po przyjeździe do naszej pani najdostojniejszego księcia następcy... — odparł stróż.
— Jakto, więc książę był w nocy u waszej pani? — spytał Mefres.
— Rzekł wielki proroku.
— To dziwne! — szepnął Mefres do nomarchy.
Drugim świadkiem była Kocharka Sary, trzeci dziewczyna służebna. — O, wiecie, że po północy książę następcy wszedł na piętro do pokoju Sary. Bawił tam chwilę, potem przedko wybiegł do ogrodu, a wnet po nim ukazała się pani Sara, strasznie krzycząc.
— Ależ książę następcy przez całą noc nie wychodził ze swej komnaty w pałacu... — rzekł nomarcha.

Oficer policyjny pokręcił głową i oświadczył, że czeka w przedpokoju kilku ludzi ze służby pałacowej.
Wezwano ich, święty Mefres zadał im pytania i okazało się, że następcy tronu... nie spał w pałacu!... Opuścił swoją komnatę przed północą i wyszedł do ogrodu; wrócił zaś, gdy ozwały się pierwsze trąbki, grające pobudkę.
Gdy wprowadzono świadków, a dwaj dostojnicy zostali sami, nomarcha z jakimś rzucał się na podłogę i zapowiedział Mefresowi, że jest ciężko chory i że woli stracić życie, aniżeli prowadzić ledztwo. Arcykapłan był bardzo blady, i wzruszony, ale odparł, że sprawę zabójstwa trzeba wysłuchiwać i rozkazał nomarsze, w imieniu faraona, ażeby poszedł z nim do mieszkania Sary.
Do ogrodu następcy było niedaleko i dwaj dostojnicy niebawem znaleźli się na miejscu zbrodni.
Wszedłszy do pokoju na piętrze, zobaczyli Sarę, klęczącą przy kołyszce w takiej postawie, jakby karmiła niemowlę. Na ścianie i na podłodze czwiniły się krwawe plamy.
Nomarcha osłabł tak, że musiał usiąść, ale Mefres był spokojny. Zbliżył się do Sary, dotknął jej ramienia i rzekł:

— Pani, przychodzimy tu w imieniu jego świętobliwości...
Sara nagle zerwała się na równe nogi, a zobaczywszy Mefresa, zawołała strasznym głosem:
— Przekleństwo wam!... Chcieliście mieć żydowskiego króla, a oto król... O, czemużem nie szczęśna usłuchała waszych rad zdradziecznych!...
Zatoczyła się i znowu przypadała do kołyski, jęcząc:
— Mój synek... mój mały Seli!... Tak był piękny, taki mądry... Dopiero co wyciągał do mnie rączki. Jehowo!... — krzyknęła — oddaj mi go, wszakże to w twojej mocy... Bogowie egipscy, Ozyrysie... Horusie... Izdo... Izdo, przecie ty sama byłaś matką!... Nie może być, aby w niebiosach nikt nie wysłuchał mojej prośby... Takie malutki dziecko... hyena ulitowałaby się nad niem...
Arcykapłan ujął ją pod ramiona i postawił na nogach. Pokój zamieniła policja i służba.
— Saro — rzekł arcykapłan — w imieniu jego świętobliwości pana Egipetu wzywam cię i rozkazuje, ażebyś powiedziała: kto zamordował twego syna?
Patrzala przed siebie jak obłąkana i

tarła czoło. Nomarcha podał jej wody z winem, a jedna z obecnych kobiet skropiła ją octem.
— W imieniu jego świętobliwości — powtórzył Mefres — rozkazuje ci Saro, ażebyś powiedziała nazwisko zabójcy...
Obecni zaczęli się cofać ku drzwiom — nomarcha rozpazliwym ruchem zasłonił sobie uszy.
— Kto zabił?... — rzekła Sara zduszonym głosem, topiąc wzrok w twarzy Mefresa. — Kto zabił pytasz? — Znam ja was kapłani!... Znam waszą sprawiedliwość...
— Więc kto?... — nalegał Mefres.
— Ja!... — krzyknęła nieudzielnym głosem Sara. — Ja zabiłam moje dziecko, za to, że zrobiliście je żydem.
— To fałsz — syknął arcykapłan.
— Ja... ja!... — powtarzała Sara. Hej, ludzie, którzy mnie w idziecie i słyszycie — zwróciła się do świadków — wiedźcie o tem, że ja zabiłam... ja... ja... ja!... — krzychała, bijąc się w pierś.
Na tak wyraźne oskarżenie siebie samej, nomarcha oprzytomniał i ze współczuciem patrzył na Sarę; kobiety szlochaly, odzwiercielniały. Tylko

więty Mefres zaczął sine usta. Wreszcie rzekł dobitnym głosem, patrząc na trzędźników policyjnych:
— Słudz jego świętobliwości, oddajcie wam tę kobietę, którą macie odprawiać do gmachu sądowego...
— Ale syn mój ze mna!... — wtrąciła Sara, rzucając się do kołyski.
— Z tobą... z tobą, biedna kobieto — rzekł nomarcha i zasłonił twarz.
Dostojnicy wyszli z komnaty. Oficer policyjny kazał przynieść lektykę i oznakami najwyższego szacunku sprządnął na dół Sarę. Nieszczęśliwa wzięła z kołyski krew poplamioną zawiniątko i bez oporu siadała do lektyki.
Cała służba poszła za nią do gmachu sądowego.
Gdy Mefres z nomarchą wracali do siebie przez ogród, naczelnik prowincji odczytał się wzruszony:
— Żal mi tej kobiety!...
— Słusznie będzie ukarana za kłamstwo — odparł arcykapłan.
— Wasza dostojność myślisz...
— Jestem pewny, że bogowie znajdują osadzą prawdziwego mordercę...
— Główny rada pałacu Kamy, wołając: Ciąg dalszy nastąpi).

RODACY

KURS KORON I MAREK BARDZO NIZKI

1000 POLSKICH MAREK \$8.50
1000 POLSKICH KORON \$6.00

Korzystajcie ze sposobności i wysyłajcie pieniądze swej rodzinie lub do Polskich Krajowych Banków.

Kupujcie Korony i Marki gotówką lub czekiem.

Za umieszczenie pieniędzy u nas, jako depozyt, płacimy procent.

Pieniądże wysyłamy do kraju także telegraficznie.

W sprawie wyjazdu do kraju, zgłoszcie się do nas:

NEMETH STATE BANK

JOHN NEMETH, PREZYDENT.
Main Office: 10 E. 22nd St. Branch Office: 1597 Second Ave.
NEW YORK, N. Y.

POLSKIE BIURO ADWOKACKIE

Zawiadamiamy, że przeprowadziliśmy filję naszego biura adwokackiego pn. 116 East 7th Street, w New Yorku. — Złatwiamy wszelkie sprawy cywilne i kryminalne we wszystkich sądach. Godziny biurowe od 9-jej rano do 9-jej wieczorem. — Tel. Forsyth 9930.
POST & HORN
Złatwiamy wszelkie sprawy odnoszące się do podatku dochodowego.

LISTY DO ODEBRANIA

W KWATERZE OZERWONEGO KRZYŻA, 389 — 5th AVE.

Fr. Buczka, Jan Bezrucza, Katarzyna Bay, Weronika Brodnicka, Sz. Pakonowski, Adam Batkowski, Jan Czub, Anna Chodolynski, Cecylja Konieczka, Walenty Gorozumski, Paweł Olakty, Józef Gale, Stan. Gogelow, Marja Hotak, Paweł Kamiński, Anna Kierpowska, Stan. Kadrowski, Anna Kaduk, Jan Kowalewski, Władysław Kuchciński, Fr. Kusmierczyk, St. Lasowski, And. Maroszeuk, Antoni Mordas, August Norzykowski, Wład. Nizynski, W. Prokopiak, Jan Pasek, Wład. Roczkowski, W. Owezyunikow, Win. Szymański, Marja Szułto, Julian Tanski, Antoni Talipan, Antoni Urban, Józef Zajackowski, Wład. Żurawski, Ign. Wolski, Roman Zieliński.

TYLKO JEDYNA

Polska Korporacja

która sprzedaje, kupuje i wymienia LÓTY, DOMY I FARMY i wszelkie transakcje w tych interesach złatwia jak najuczciwiej i z zupełną gwarancją prawną, co stwierdzać mogą liczni konsumenci, którzy z tą Korporacją mieli stosunki. Interesowanych proszę zgłaszać się po wysłaniu do:

CZYŻEWSKI

Realty Corporation
21 PARK ROW,
ROOM 1532-1533.
(Piętnaste piętro)
NEW YORK CITY.

AUTOMOBILOWA

TECHNICZNA SZKOŁA I FABRYKA
Pełny kurs polski i polsko-angielski przy osobistym nadziorze nauczyciela
L. TYCHNIEWICZA & CO.

Nauka zestawiania, rozbiierania, reparaacji, jazdy, rysunków i wszelkich niedokładności w motorach. Nie porównujcie naszej Szkoły z innymi. Przyjście osobiste i obejrzycie naszą szkołę nim wstąpiacie do drugiej. Gwarantujemy nauczyć każdego. Dajemy dyplomy. Odpowiadamy na listy.
L. TYCHNIEWICZ & CO.
601 East 17th Street, New York City.

CZYTAJCIE "NOWY ŚWIAT"

Najwyższe wiadomości z Polski, Ameryki i całego świata!

KUPUJCIE ZNACZKI OSZCZEDNOŚCIOWE!

CHOROZY BEZNADZIEJNIE
Jeżeli cierpicie — nie traćcie nadziei. W New Yorku jest doktor, który ma 25 lat praktyki i w nim możecie poznać zupełnie zdrowie. Doktor ten nazywa się dr. Leonard Landis, 140 E. 22nd St. New York. Jest on byłym asystentem szpitala St. Lewis i Lebanon. Idźcie do niego ponieważ bez pomocy nie wyzdrowiejecie nigdy; dlatego więc odlatadź! Pomogł on tysiącom. Godziny biurowe od 10 do 12, w niedzielę od 10 do 12.
DR. L. LANDIS
140 EAST 22 STREET — NEW YORK, N. Y.
Pomiędzy 58 i Lexington Ave.
Założone 25 lat temu. Przyjdźcie po książeczkę.

INFORMATOR POLSKICH ZAKŁADÓW HANDLOWYCH I PRZEMYSŁOWYCH.

S. ŻELSKI — Polska Księgarnia. Sprzedaż hurtowna i detaliczna. Katalog wysyłam bezpłatnie. — 150 East 7th St., New York.

F. Ślaski, Felix Phonograph and Supply Co., 139 Ave. A, róg 9 ul. New York. Hurto wny skład gramofonów, motorów i rekordów. Przyjmujemy wszelkie reparaacje gramofonów.

JEDYNY POLSKI SKŁAD W NEW YORKU. Gramofony, rekordy.
B. Maruszewski, 335 E. 14th St. New York.
NAPRAWIAMY GRAMOFONY.

GRZEGORZ SZWARCOWSKI dostarcza doborowej muzyki na wszelkie okazje, oraz udziela lekcji na skrzypcach.
216 East 7-ma ulica, New York City.

W. A. Wołyniec dostarcza doborowej muzyki na wszelkie okazje. 445 E. 8 ulica, 2 piętro, New York.

EUGENJUSZ HECK Polski Zakład Fryzjerski. Ostrzenie sprzedawanie brzytwy. Stawianie Baniek. — 131 E. 7-ma ulica, New York.

NOWY POLSKI ZAKŁAD MASARSKI
Wielki wybór wędlin, szynki kielbas i innych produktów spożywczych. Ceny nadzwyczaj niskie. Poleca się laskawej pamięci Szan. Polonji, Bracia SAPPETA, 189 Ave. A (pomi. 11 i 12 ul. New York City).

POLSKI SKŁAD KSIĄZEK, Pocztówek, własnego nakładu, Kalendarzy na rok 1920, artykułów religijnych; brzytwy gwarantowanych, pasów i t. d. Katalogi wysyłamy na żądanie. P. FORTUNA, 422 East 9th St., New York City.

Polska Fabryka SKRZYPCE pod nazwą **THE UNION VIOLIN SHOP** Skład Hurtowy i Detaliczny
Wszelkie przybory w zapasie. Roboty artystycznie wykonane. Przyjmuje obywatelki na większe ilości po cenach umiarkowanych.
FRANCISZEK GIBAS, właściciel. 127 E. 7th St., New York, N. Y.

J. GADZIAŁA Obecny Skrzypek w Kriens Symphony Orchestra (100 ludzi) udziela lekcji na skrzypcach, fortepianie oraz na detych instrumentach, początkującym i awansującym. Ceny niskie.
288 E. 10-ta ULICA, NEW YORK.

JAN W. SUPEL KONTRAKTOR INSTALACJI ELEKTRYCZNYCH. GŁÓWNE BIURO: QUEENS BOULEVARD AND WOODHAVEN AVE., ELMHURST, L. I. TELEFON: NEWTON 1031—J.

J. POL Pierwszorzędna Przędźnia Krawiecka 188 East 7. ul., New York.

FABRYKA GRAMOFONÓW, Kropi del, Pocztówek, Krzyżów i Kalendarzy. Hurtowna Sprzedaż. Drukarnia i Księgarnia. Dobry rabat dla agentów i szterników. White Eagle Progress House, 185 Ave. A. New York. Tel. 5896 Stuyvesant.

J. OJOLKA. Polskie informacyjne biuro. — Wysyłka pieniędzy do wszystkich części kraju i sprzedaż czyfkart na wszystkie Banki okrętowe. Sprawy notarialne. — 144 E. 7 ul. New York.

RESTAURACJA WAWEL 317 East 13th St. New York, N. Y.

ARTYSTYCZY ZAKŁAD FOTOGRAFICZNY, 278 E. Houston ul. N. York. wykonuje wszelkie prace w zakresie fotograficznym wchodzące. Zdjęcia osób pojedynczych, grup weselnych, towarzyszt, oraz fotografii paszportowych po cenach umiarkowanych.
Franciszek Z. Wazeter Adwokat. 180 E. 7 ul. New York. Tel. Orch. 4583.
Fr. W. Matykievicz. Jedyne polski Zakład Jubilerki, 133 E. 7 ulica, New York City.

POLSKA PIEKARNIA I RESTAURACJA 159-8-ma Ave. w New Yorku. (Róg 18-iej ulicy)
L. Kaczmarek, W. Błażewicz, właśc.

JAN MACHOZYŃSKI, Reparaści obuwia. 644 E. 13 ulica, New York

W. Białski, Skład lekarstw i apteka garni, 126 E. 7 St. New York City.

Brooklyn-Williamsburg

A. WYDRYŃSKI, 187 Bedford ave Wmsburg, Brooklyn. Polski Skład. Cukierki, cygara, zabawki dla dzieci gazety i przybory do pisania.

S. SKONIECZNY i W. GERWA TOWSKI Jedyne polski Skład Obuwia na 5-iej Ave., pnr. 640 w South Brooklynie. Wszelki wybór obuwia męskiego, damskiego i dziecięcego.

SWÓJ DO SWEGO! POLSKA AKCYJNA SPÓŁKA HANDLOWA

posiada artykuły groseryjne i de likatesen. Ceny umiarkowane. 127 Wythe Ave., róg 8-iej ulicy. 75 Grand St., róg Wythe Ave. 199 Bedford Ave., róg 6-aj ul.

BROOKLYN - GREENPOINT

W. ADAMSKI Polski Skład Obuwia 192 Driggs Avenue Brooklyn. — naprawciew polskiego kosc.

Polski Fotograf, Alexander Studio 795 Manhattan Avenue, Brooklyn. — Telefon 2215 Greenpoint.

Jedyny Aptekarz polak. Notariusz Publiczny. **A. S. BACZYŃSKI** 171 Driggs ave., Tel. Gpt. 643. Brooklyn.

Polski skład kufrow i walisek. — W. SERAFINOWICZ, 273 Driggs av., Greenpoint-Brooklyn.

S. KRUSZEWSKI Jedyne polski Złotnik, który wyrabia ładne biżuterje. — Proszę swoich Bratów, odwiedzić mój zakład. 187 Kent Street, Brooklyn, N. Y. (Greenpoint)

CENY UMIARKOWANE.

Polski Skład Obuwia. "White Eagle Retail Shoe Store, Incorporated, 977 Manhattan Ave., Brooklyn.

W. SZYMAŃSKI—STRASIŃSKI Polski sklep galanterijny. Dry Goods Store. 143 Driggs Ave. Brooklyn. Wybór bielizny i dziecięcych ubranek.

A. WIECZKIEWICZ, 182 Driggs Ave., Brooklyn. Sklep galanterijny, wszelki wybór bielizny męskiej, damskiej i dziecięcej.

Dr. A. H. Chałupka

DENTYSTKA 1207 — 50-ta ul. Brooklyn, N.Y. West End subway obok stacji subwajowej.

POTRZERA DO SPRZEDAWANIA

CHŁOPCÓW GAZET

Zgłoszenia: "NOWY ŚWIAT"

424 E. 9th St.

SZYBKĄ POMOC!
 Obciążenie napięciem pracy, Znużenie, Słabość członki i muskuły. Bóle w biodrach i tyłkach, Zwężenia i Nadwężenia dają się ująć za pomocą natychmiastowego zastosowania "Przyjaciela w Potrzebie"
PAIN-EXPELLERU
 Rodziny które raz jedyną doznały błogostawienia tego środka, nie mogą nadal być bez niego. Istnieje tylko jednego rodzaju Pain-Expeller, który dla Twojej ochrony ma zarejestrowany znak

↓ "KOTWICY" ↓

Paczka nie mająca tego znaku, powinna być odrzucona jako podrabiana. 35c. lub 70c. za buteleczkę we wszystkich aptekach lub wprost od:
F. AD. RICHTER & CO., 326-330 Broadway, New York.

KRONIKA MIEJSCOWA.

18—Środa, Pop. Sym.
 19—Czwartek, Konrada M.

DZISIAJ „POPIELEC”.

Dzisiaj pierwszy dzień postu. Jest zwyciężym że w dniu ten t. zw. „Środę popielecowa”, ludzie obrządku katolickiego posypują głowy popiołem na znak pokuty za grzechy.

Niechaj więc dzisiaj posypią głowy popiołem wszyscy za grzechy. A w pierwszym rzędzie niechaj posypią głowy popiołem ci wszyscy zatwardziali grzesznicy, którzy w sprośności swoich czynów szkoda Polsce.

Niech posypią głowy popiołem paskarze wszelkiego rodzaju i niech po stanowią sobie na znak pokuty, że już nie będą uprawiali paskarstwa.

Niechaj posypią głowy popiołem kapitaliści i niech przyrzekną na znak pokuty, że oddad traktować będą robotnika, jako człowieka, a nie jako zwierzę robocze, i że robotnikowi temu za jego pracę zapłacą tyle aby mógł żyć.

Wreszcie, niechaj posypią głowy popiołem wszystkie pasterny ewangeliczne wraz ze swym dowódcą juchaszem Syskim, na znak pokuty za dotychczasową pracę destrukcyjną i wścieczną przeciw dobroci i miłości. Niechaj przyrzekną, że oddad nie będą nauce zdrady względem swojego państwa. A im prędzej uczynią to, moim postanowienie i nawrócą się z tej błędnej drogi, tem lepij będzie dla nich wtedy, gdy przyjdzie „dzień irac” — dzień sądu.

ZIEMNIANKI JAKO PIENIĄDZE.

Amerkańskie dzienniki zamieściły wiadomość nadesłaną z biura Czerwonego Krzyża w Polsce, że w Polsce obecnie kartofle używane są zamiast pieniędzy. Cytują jeden wypadek gdzie obywatel ziemski za parę wagonów ziemniaków, zakupił umeblowanie do domu.

Wiadomość tę dzienniki amerykańskie okraszy szczyrem humorem i zapytują swych czytelników, jakby się im podobato gdyby tak naprzykład tu w Nowym Yorku ziemniaki kursowały jako pieniądze. Ot naprzykład: wchodzi sobie dama z workiem kartofli do pierwszorzędnej sklepa z kapelusami, wybiera co najlepszy i płaci ziemniakami, a w dodatku sklepowy wydaje jej jako resztę, kilka drobnych ziemniaków. Albo — weho dzisiaj brachu do tramwaju i zamiast młca, dajesz konduktorowi kilka

ziemniaków. Albo jeszcze lepiej, gdy w sobotę zamiesz dotarł, otrzymuje bracie worek ziemniaków.

Prawda, że wspaniali są ci humorysty amerykańscy.

Olbrzymi wywóz mleka sproszonego do Europy.

Według statystyki sporządzonej przez National City Bank w Nowym Yorku, w roku 1919 wywieziono ze St. Zjedn. 1.000.000.000 (jeden miliard) funtów skondensowanego mleka na sumę 120.000.000 dolarów.

Przed wojną wywóz tego mleka był bardzo mały i dopiero wojna przyczyniła się do tak wielkiego zapotrzebowania.

Jeszcze w 1915 roku wywóz mleka skondensowanego obliczano na 3 miliony dolarów. Czyli, że w 4 latach wywóz wzrósł 40-krotnie.

Dzięki właśnie temu wielkiemu zapotrzebowaniu mleka skondensowanego, ceny na mleko zwiększyły się prawie 3 razy.

ORYGINALNY CHRZEST.

W niedzielę po południu odbyła się niezwykle uroczysta ceremonia chrztu — Ot dwóch mężczyzn, jedna kobieta i dwie dziewczynki otrzymały sakrament chrztu nad brzegiem rzeki Bronx.

Bez względu, że mroź siewał blisko 8 stopni cel. poniżej zera, i że powierzchnia rzeki pokryła się lodem, wszyscy przystępujący do chrztu weszli w zimną wodę, aż po szyję. Podczas gdy wszyscy trzęśli się z zimna, ksiądz C. L. Walker udzielił im chrztu.

Ceremonii tej przyglądało się kilkadziesiąt osób, którzy podziwiali tą wytrwałość.

I że to dzieją się jeszcze takie rzeczy i to w 20 wieku w Ameryce. — Wprost nie do uwierzenia.

ZAWIADOMIENIE.

Kółko Mandolinistów „Lutnia” w New Yorku Nr. 327 E. 14 ulica, — przyjmują w poczet członków, tak pnie jakoteż panów, grających, lub też początkujących.

Lekcje odbywają się w każdą środę o godzinie 7:30 wieczorem w powyżej zaznaczonym lokalu.
J. Warchow, prez. S. Mostowicz, sek.

SPRAWY KONSULATU.

Biura konsulatu mieszczą się pod nr. 40 przy West 40 ulicy. Interesanci przyjmowani są od godz. 10 rano do 1 po poł., oprócz niedziel i świąt.

MOŻEĆE ŁATWO POZNAĆ LUDZI, KTÓRZY MAJĄ ŻELAZO W SWEJ KRWI — SILNI, ZDROWI, ODPORNI LUDZIE

Miejski Lekarz opowiada, że Zwykły Nuxated Iron Zwiększa Siłę Nerywów, Słabym Ludziom w przeciągu Dwóch tygodni w wielu Wypadkach.

EDNO spojrenie wystarczy, aby poznać, którzy ludzie mają żelazo w swej krwi. Są to ci, którzy się niczego nie obawiają. Ci drudzy należą do słabej klasy. Bezsenne noce, martwienie się o rzekome dolegliwości, bezustanne używanie rozmaitych narkotyków i droguerji i bez korzystne staranie się wzmocnić swoje nerwy przez picie silnej kawy, nie nie pomoże do uzyskania siły, której pragnijemy. Właściwą dolegliwością jest brak żelaza w waszej krwi. Bez żelaza, krew niema tej mocy, która pokarmowi nadaje się siłę trawienia i przez to samo dodaje siły i odwagi. Gdy żelazo jest używane, daje ono waszemu ciału tę odporność na wszystkie dolegliwości i nie dopuszcza do siebie żadnej choroby. Wielka ilość nerwowych, słabych ludzi, którzy cierpieli, zdziwiło się, gdy zaczęli używać żelazo we właściwej formie. I to tacy, którzy całymi miesiącami używali rozmaite lekarstwa bez żadnej dla nich korzyści.

Jeżeli nie jesteście zdrowi i silni, sami sobie jesteście winni. Zróbcie następującą próbę: Spróbuj, jak długo możesz pracować lub chodzić bez zmęczenia się. Następnie weź dwie 5-granowe tabletki Nuxated Iron trzy razy dziennie po jedzeniu przez dwa tygodnie. Wtenczas spróbuj tuwą moc i zobaczysz ileś zyskał. Niema nie lepszego nad dobre żelazo, które doda koloru policzkom, nada zdrowie ciała i bogatej, czerwonej krwi. Ale trzeba brać żelazo w właściwej formie, łatwo strawne, jak nuxated iron, jeżeli chcecie, aby wam pomogło, bo inaczej okaże się ono bezskutecznym.

Uwaga Fabrykanta: Nuxated Iron jest polecane jako najlepsze organiczne lekarstwo. Nie jak inne żelaza metaliczne produkty, jest on łatwo asymilowany, nie szkodzi zębom, nie czerni ich i nie szkodzi żołądkowi. Fabrykanci gwarantują dobre wyniki całkiem zadowalniające każdemu kupującemu, lub w przeciwnym razie zwrót pieniędzy. Jest on do nabycia u wszystkich dobrych aptekarzy.

Dział Informacyjny.

DOMY NARODOWE I SALE, W KTÓRYCH SIĘ MIESZCZA TOWARZYSTWA POLSKIE:

NEW YORK
 Dom Narodowy, 404 E. 15-ta ulica
 Dom Emigracyjny Zw. Nar. Pol. 180 Second Avenue.
 Sokolnia, gn. 7-go, 237 E. 22. ul. "Echo Hall" ob. Katza, 431 East 6-ta ulica.
 Hala ob. Misiewiczów, 134 E. 7-ma ulica, naprzeciw Tompkins Sq.

BROOKLYN
 Dom Narodowy w dzielnicy Green point — 261 Driggs Ave.
 Dom Narodowy w So. Brooklynie 6-ty 5-taj ave. i 23-ty ulicy.
 Dom Narodowy — Williamsburg 44-48 Grand ulica.
 Sala Rogozińskiego (Kosciuszko Hall) Grand ul. w pobliżu przystani (ferry).

BIBLIOTEKI
 w których można wypożyczać książki polskie.
 Główna czytelnia, 6-ga 42-ty ul. i 5-ty ave. Książki można czytać na miejscu, lecz wypożyczać ich do domu nie można.

Filje w New Yorku:
 Tompkins Square, 331 E. 10-ta ul. (Największy wybór polskich książek.
 Columbus, 742 — 10-ta ave.
 Melrose, 910 Morris ave. (Bronx).

DR. B. HOHENBERG

Słynny lekarz ze starego kraju, a ogólnie znany w New Yorku i okolicy, leczy z najlepszym i pewnym skutkiem wszelkie niedomagania żołądkowe, piersiowe, wątroby, nerek, różne objawy reumatyzmu, hemoroidy, różne zatrucia krwi, choroby skóry i zaraźliwe.

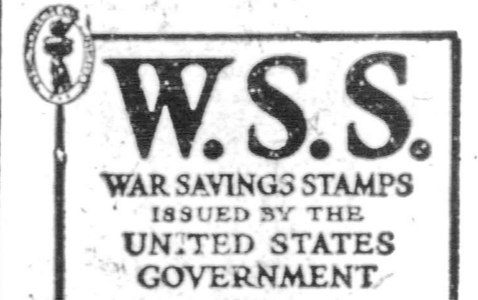
Dokonywa wszelkich ciężkich operacji u mężczyzn, kobiet i dzieci w swoim ofisie, lub w prywatnym szpitalu. Specjalnie zaś przepuklinę i ślepa kiszka (Appendicitis) przy pomocy specjalisty-chirurga z Wiednia.

Ktoby nie mógł przyjść osobiście, niech listownie opisz z całym zaufaniem swą chorobę, a dostanie uczciwą, bezpłatną poradę. Na odpowiedź proszę załączyć znaczek pocztowy.

DR. B. HOHENBERG
 304 SECOND AVENUE,
 (pomiędzy 17 i 18 St.)
 NEW YORK CITY.
 Godziny ofisowe:
 Od rano do godziny 9-jej rano do godziny 8-jej wieczorem.
 Telefon: Stuyvesant 1882.

Aguillar, 175 E. 110-ta ulica.
 West 40. ul. (tylko kilka książek).

Brooklyn.
 Bushwick, — Bushwick ave.
 Winthrop, — 73 N. Henry ul.
 Williamsburg, — Marcy ave.
 Leonard, — Leonard ulica.
 Montague, — Montague ulica.
 Brownsville, — Glenmore ave.
 DeKalb, — DeKalb ave.

KUPUJCIE ZNACZKI OSZCZĘDNOŚCIOWE!

DROBNE OGŁOSZENIA.

POTRZEBA MĘŻCZYZYN (Help Wanted Male)

MĘŻCZYZYN POTRZEBA
 Stała praca, lekka; wewnątrz i na podwórzu. Zgłoszenia:
IRVING IRON WORKS
 3rd & Creek Sts.
 Long Island City. (19)

ROBOTNIKÓW
 Stała praca, dobre posady
WILLIAMSBERG CHEMICAL COMPANY
 230 Morgan Ave., B'klyn. (21)

MĘŻCZYZYN
 do ręcznego młotkowania stali lekkiej. Zgłoszenia:
IRVING IRON WORKS
 3rd & Creek Sts.
 Long Island City. (19)

ROBOTNIKÓW
 200 ROBOTNIKÓW ROBOTNIKÓW
50 CENTÓW NA GODZINĘ TAKŻE POMOŚNIKÓW
54 CENTÓW NA GODZINĘ
 Dobra sposobność wyczerpania się fachu budowania okrętów.
ZGŁOSIĆ SIĘ NATYCHMIAST SUBMARINE BOAT CORP.
NEWARK BAY SHIPYARD PORT NEWARK, N. J.

Służba kolejowa wprost do naszych "yardów" przez Jersey Central od Liberty St. w New Yorku. Jazda trwa 25 minut. Pociąg odchodzi o: 6:13, 6:30, 6:40 i 7:53. — Opłata kolejowa kosztuje tam i z powrotem \$1.25 tygodniowo, lub Tunele pod Hudson River, do Park Place w Newarku a potem brać tramwaj lub "bus" na miejsce. (13)

200 GÓRNIKÓW POTRZEBA
 55 CENTÓW NA GODZINĘ Czas i pół za nadezany
 W Franklin, New Jersey Około 50 mil od New York City
 Stałe zajęcie
 Dobre warunki życia
 Zgłoszenia:
B. & S. LABOR AGENCY,
 125 East 4th Street
 New York City.
NEW JERSEY ZINC CO.
 FRANKLIN, NEW JERSEY. (18)

PEPŁOWSKI POWIADA

KTO CHCE DOM SWÓJ ROZWESELIĆ, NIECH ZWIEDZI SKŁAD GRAMOFONÓW JANA STOJOWSKIEGO

Są tam gramofony różnego wyrobu, jak również największy wybór rekordów na Brooklyn i okolicę w dwu-piętrowym składzie, w którym mieści się wybór Gramofonów i jest jeszcze za mały dla pomieszczenia klienteli.

Pięć lat egzystencji daje najlepszą gwarancję, za rzetelność prowadzenia.

Kto raz zwiedził skład Stojowskiego, zostaje stałym odbiorcą i sprzedawcą swoich przyjaciół.

Za gotówkę lub na łatwe spłaty można wybrać Gramofon do gustu. Dodajemy rekordy do każdego Gramofonu na spłaty.

JAN STOJOWSKI
 579 GRAND STREET
 BLISKO LORIMER STREET, BROOKLYN, N. Y.
 Telefon: STAGG 903.

Drobne Ogłoszenia.

POTRZEBUJEMY podróżującego agenta. Musi mieć praktykę w zbieraniu orderów, jak ustawić generalnego agenta. Dobre komisowe i wynagrodzenie.
D. WRÓBLEWSKI & COMPANY
 196 E. 4th St.
 New York City. (N.S.)

MASZYNISCI BRAKERZY ROBOTNICZY
 bezpłatna transportacja także dogodne utrzymanie dla robotników. Potrzeba również pracowników w innych zakresach kolejowych.
PENNSYLVANIA RAILROAD
 109 West Street (23)
 Free Employment Dept.

"MONITOR LATHE HANDS" doświadczonych na spajanie mosiądzu George Staats & Co., 74 Bayard St. near Lorimer St., B'klyn. (20)

MŁODY mężczyzna, prędko, do pracy w restauracji i do mycia naczyń za płoną maszyną. Zgłoszenia 26 West 55th Street. (20)

KUCHENNEGO, doświadczonego potrzebna do ogólnej pracy w kuchni. Dobra zapłata i jedzenie. Zgłoszenia 26 West 55th St. (20)

ROBOTNIKÓW POTRZEBA TROGATHENS DRY DOCK
 FOOT OF E. 7th ST., N. Y.
 Pytać o Mr. Cook (20)

ZMYWACZA naczyń w restauracji. Godziny od 10 do 8. — 261 West 4th St., Cor. Perry. (19)

STAJENNEGO potrzeba, dobra zapłata, stała posada. Zgłoszenia między 9 a 11. Globe Rye Bread, 528 East 119th St. (20)

DO WYKONCZANIA do wierzędz automobilowych i wozów ciężarowych
GEORGE B. MARX CO.
 200 Newell Street, B'klyn. Greenpoint Section. (19)

OGRODNIA i farmacia potrzeba na realność, który zna się na gruncie i domu ogrodniczym; dobre, stałe zatrudnienie dla odpowiedniego mężczyzny. Zgłoszenia po 8 rano. 1214 Broadway, New York. (19)

POTRZEBA KOBIET (Help Wanted Female)
DZIEWCZĄT I KOBIET
 Swiena sposobność dla doświadczonych operatorów na maszynach z igłami pojedynczymi i du beltowami. My płacimy dobre ceny za pracę od dnia i od sztuki; warunki unijne.
THE MODERN SHIRT CO.
 otworzyła wielką fabrykę z nowoczesnymi urządzeniami pod numerem 118-120 Cook St. Brooklyn.
 Brać pociąg i zejść na Flushing Ave. Sta. (24)

DZIEWCZĄT DO PAKOWANIA MORGAN DRUG CO. 1512 ATLANTIC AVE. BROOKLYN. (21)

MŁODY mężczyzna, prędko, do pracy w restauracji i do mycia naczyń za płoną maszyną. Zgłoszenia 26 West 55th Street. (20)

KUCHENNEGO, doświadczonego potrzebna do ogólnej pracy w kuchni. Dobra zapłata i jedzenie. Zgłoszenia 26 West 55th St. (20)

ROBOTNIKÓW POTRZEBA TROGATHENS DRY DOCK
 FOOT OF E. 7th ST., N. Y.
 Pytać o Mr. Cook (20)

ZMYWACZA naczyń w restauracji. Godziny od 10 do 8. — 261 West 4th St., Cor. Perry. (19)

STAJENNEGO potrzeba, dobra zapłata, stała posada. Zgłoszenia między 9 a 11. Globe Rye Bread, 528 East 119th St. (20)

DO WYKONCZANIA do wierzędz automobilowych i wozów ciężarowych
GEORGE B. MARX CO.
 200 Newell Street, B'klyn. Greenpoint Section. (19)

OGRODNIA i farmacia potrzeba na realność, który zna się na gruncie i domu ogrodniczym; dobre, stałe zatrudnienie dla odpowiedniego mężczyzny. Zgłoszenia po 8 rano. 1214 Broadway, New York. (19)

POTRZEBA KOBIET (Help Wanted Female)
DZIEWCZĄT I KOBIET
 Swiena sposobność dla doświadczonych operatorów na maszynach z igłami pojedynczymi i du beltowami. My płacimy dobre ceny za pracę od dnia i od sztuki; warunki unijne.
THE MODERN SHIRT CO.
 otworzyła wielką fabrykę z nowoczesnymi urządzeniami pod numerem 118-120 Cook St. Brooklyn.
 Brać pociąg i zejść na Flushing Ave. Sta. (24)

DZIEWCZĄT DO PAKOWANIA MORGAN DRUG CO. 1512 ATLANTIC AVE. BROOKLYN. (21)

MŁODY mężczyzna, prędko, do pracy w restauracji i do mycia naczyń za płoną maszyną. Zgłoszenia 26 West 55th Street. (20)

KUCHENNEGO, doświadczonego potrzebna do ogólnej pracy w kuchni. Dobra zapłata i jedzenie. Zgłoszenia 26 West 55th St. (20)

ROBOTNIKÓW POTRZEBA TROGATHENS DRY DOCK
 FOOT OF E. 7th ST., N. Y.
 Pytać o Mr. Cook (20)

ZMYWACZA naczyń w restauracji. Godziny od 10 do 8. — 261 West 4th St., Cor. Perry. (19)

STAJENNEGO potrzeba, dobra zapłata, stała posada. Zgłoszenia między 9 a 11. Globe Rye Bread, 528 East 119th St. (20)

DO WYKONCZANIA do wierzędz automobilowych i wozów ciężarowych
GEORGE B. MARX CO.
 200 Newell Street, B'klyn. Greenpoint Section. (19)

OGRODNIA i farmacia potrzeba na realność, który zna się na gruncie i domu ogrodniczym; dobre, stałe zatrudnienie dla odpowiedniego mężczyzny. Zgłoszenia po 8 rano. 1214 Broadway, New York. (19)

PEPŁOWSKI POWIADA

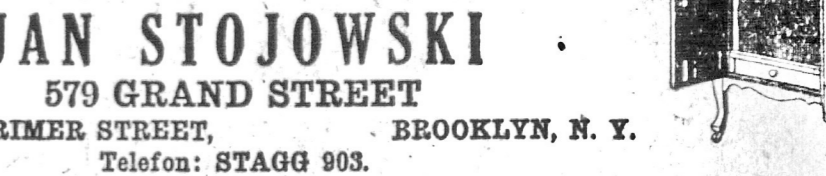
KTO CHCE DOM SWÓJ ROZWESELIĆ, NIECH ZWIEDZI SKŁAD GRAMOFONÓW JANA STOJOWSKIEGO

Są tam gramofony różnego wyrobu, jak również największy wybór rekordów na Brooklyn i okolicę w dwu-piętrowym składzie, w którym mieści się wybór Gramofonów i jest jeszcze za mały dla pomieszczenia klienteli.

Pięć lat egzystencji daje najlepszą gwarancję, za rzetelność prowadzenia.

Kto raz zwiedził skład Stojowskiego, zostaje stałym odbiorcą i sprzedawcą swoich przyjaciół.

Za gotówkę lub na łatwe spłaty można wybrać Gramofon do gustu. Dodajemy rekordy do każdego Gramofonu na spłaty.

JAN STOJOWSKI
 579 GRAND STREET
 BLISKO LORIMER STREET, BROOKLYN, N. Y.
 Telefon: STAGG 903.

Sekret Bogatych Pań

Dlaczego One Zawsze Wyglądają Młodo?
 SPÓRBUJ I TY

Czy chcesz, by inne kobiety były zazdrośne o Twoją piękność? Czy pragniesz by Cię uwielbiali mężczyźni młodzi i starszy? — Dbaj o piękność Twoją a dojdiesz do celu. Zwróć się do nas, a będziemy Ci w tem pomocni. Najnowszym systemem usuwania z twarzy i innych części ciała niepotrzebne włosy tak, że nie pozostać po nich śladu. — Nasza wyjątkowa metoda uwalnia cerę od pryszczy, wągrów, liszaji, od dziobów po ospie i innych nieczystości. Nasz jedyny środek pomaga Ci do wspaniałych bujnych włosów; nie potrzeba ci sztucznych warkoczy, jak możesz mieć własne za małym kosztem.

Nasze wyjątkowe lekarstwo doziała w SPECJALNY SPOSÓB na rozwój pięknej, pełnego biustu. Nie będzie Cię kosztować wiele. Za małą cenę i w krótkim czasie możesz stać się cudem piękności.

Zgłoś się do nas osobiście, lub napisz zaraz dziś, a damy DARMO wskazówki "JAK" i "CO".

THE SPARROW CHEMICAL CO.
 196 EAST 4th STREET, (N. S.) NEW YORK, N. Y.

DROBNE OGŁOSZENIA.

MĘŻCZYZYN potrzeba do składu (warehouse). Stała praca. Wm. Hughes & Co., Dry Harbor Road and L. I. Railroad. (20)

DZIEWCZĄT I KOBIET
 My mamy wakuujące posady w naszych departamentach dla dziewcząt i młodych kobiet na maszyny motorowe i nożne, dla operatorów, pakowaczek, stemplowniczek i pracowniczek stołowych. Doświadczenie nie konieczne. — \$12.95 płacimy podczas krótkiego czasu nauki, poczem możecie zarabiać od \$16 do \$20 od sztuki. 49 i pół godzin, pół dnia w soloty.
EAGLE PENCIL COMPANY
 Employment Department
 710 E. 14th Street (20)

DO PAKOWANIA
 Dobra zapłata i bonus
 Stałe zatrudnienie.
METALOGRAPH CO.
 1100 Brook Ave. Bronx. (20)

DZIEWCZĄT POTRZEBA
 do lekkiej pracy we fabryce. Dobra zapłata, bonus, i stałe zatrudnienie.
METALOGRAPH CO.
 1100 Brook Ave., Bronx. (20)

OPERATOREK na zwykłe Singera maszyny do szycia; doświadczenie nie konieczne; dobra zapłata, bonus dla stałych robotnic. Neat Form Co., 17 West 17th St. (19)

DZIEWCZĄT POTRZEBA
 do lekkiej pracy fabrycznej. Celująca zapłata na początek; sposobność do pracy od sztuki w krótkim czasie. Pół dnia w soboty. Stałe zatrudnienie — przez cały okrągły rok.
L. GOLDSMITH & SONS,
 Canal and Cherry Sts.
 Newark, N. J. (20)

DZIEWCZĄT I KOBIET
 do szycia; doświadczenie nie konieczne; dobra zapłata, bonus dla stałych robotnic. Neat Form Co., 17 West 17th St. (19)

HILLS BROS. CO.
 64 IRVING ST. BROOKLYN.
 (Cor. Irving and Columbia Sts.)
 3 bloki na północ od Hamilton Ferry. Przyniescie to ogłoszenie ze sobą. (20)

KOBIET potrzeba do sortowania wlny i bawełny—resztek. Stała praca, dobra zapłata. Wm. Hughes & Co., Dry Harbor Road, and L. I. Railroad. (20)

DZIEWCZYZNY potrzeba do ogólnej pracy domowej; dobry dom i plac. Zgłoszenia po 3 godzinie po południu Mrs. Derschwach, 265 W. 81st St. near Broadway. (23)

NA SPRZEDAŻ
 DOBRE skrzypce do sprzedania. 185 East 7 ulica. Janitor. (18)

DO KRAJU
 Kto chce pracować na okręcie kilka godzin dziennie, przy lekkim zajęciu, niech się zwróci do:
GREENWICH LABOR AGENCY
 129 Greenwich Street
 New York, N. Y.

Hej Kto Polak!

CZY JUŻ SIĘ NAMYŚLIŁEŚ CO MASZ ROBIĆ? JEDZIEŠ DO KRAJU, LUB CHCESZ TAM WYSŁAĆ PIENIĄDZE? JEDNO LUB DRUGIE, ZRÓB TO PRZEZ "POLAKA" — MY JESTEŠMY NIMI

SPRZEDAJEMY SZYFKARTY I WYSYŁAMY PIENIĄDZE SZYBKO WEDŁUG NAJTAŃSZEGO DZIENNEGO KURSU I Z PEŁNĄ GWARANCJĄ

POMAGAMY JADĄCYM DO KRAJU W WYBIERANIU PASZPORTÓW. — WYSYŁAMY PAKUNKI DO KRAJU. — ZALATWIAMY WSZELKIE SPRAWY.

Usługa Najrzetelniejsza

W KAŻDEJ POTRZEBIE ZGŁASZAJCIE SIĘ LUB PISZCIE DO NAS:

KLOUDA i LEŚNIAK
 520 E. 6th Street NEW YORK, N. Y.